

**Academiae Fridericianae Buetzovensis Rector Et Senatus Academicus Civibus
Memoriam Resurrectionis Christi Pie Celebrandam Commendant, Praemissa
Brevi Recensione Fatorum Praedictionum Christi De Instante Resurrectione Sua :
[P. P. Sub Sigillo Academico Ipsis Feriis Paschalibus MDCCLXIII.]**

Buetzovii: Fritzius, [1763]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn830118373>

Druck Freier Zugang

Vin. Proprietat. sive Dupl.

71

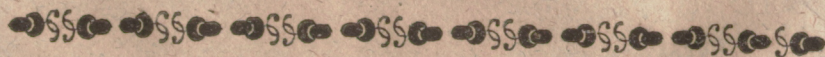
572

Fa-1092 (ii.)

- N. 1. Wippel *Labum sub Daniel Eremita.*
- N. 2. Christoffelius *lingularia oettingensia*
- N. 3. la providence ne s'interesse point à l'individu mais à l'espece.
- N. 4. Tychsen *abbreviaturarum hebraicarum supplementum l.*
- N. 5. Burfeker *de gazza derelicta futura ad illustrandum locum Zeph.*
 xl. 4. *Dissertatio postposita.*
- N. 6. Ernesti *de praeparata corpori et sanguini Christi in coena sacra.*
- N. 7. ~~Ernesti~~ *de Concilio Tridentino part. l.*
- N. 8. Aepinus *Imp. Caroli Ch. merita in rem sacram.*
- N. 9. Charvicius *de sapientia sanctissima rite colenda.*
- N. 10. Tychsen *de delectu veterum ebraeorum dissertationis l.*
- N. 11. Witte *de genuina S. G. universali natione.*
- N. 12. Boederlein *de finibus theologiae dogmaticae et moralis recte constitutendis.*
- N. 13. Weidenes *quod salus aeterna non meritis nostris sed solum Dei gratia per meritum Christi acquiritur ne talis*
- N. 14. *Item Regentius male regens et fanaticus reditum ad Papismum frustra suadet.*
- N. 15. Rufius *de veris sinceris peccatoris Christi requisiti etc.*
- N. 16. Zaachre *de lege aequilibrata in natura observatam etc.*
- N. 17. Schmid Verfio *Alexandrina optimum interpretationis librorum sanctorum praedictum*
- N. 18. Richter *de theologo Dei Romine ad 2 Thim. III. 17.*
- N. 19. Schubert *de iudicio Joannis Calvini et Figurorum in causa Haereticorum*
- N. 20. Zachariae *de usu dogmatico nomini filii Dei.*
- N. 21. Emmerling *interpretatio. Num. XXII. 20-31.*
- N. 22. Hoerfelmann *de divina punctorum vocalium et aereentium codice hebraico origine.*
- N. 23. Haempfer *de modo praedicationis Paulinae per esegesis dicit*
1 Cor. II. 4. 5.
- N. 24. *Item de modo praedicationis etc.*
- N. 25. Haestner *Ernesti - Grund des Unsterblichkeits des menschlichen Geistes.*
- N. 26. Christoffelius *de vita Pamingerorum commentarius etc.*
- N. 27. Becker *quaestio: an aeterna annihilatio hominum peccatorum fore etc.*

- N. 28. Rector et senatus academicus civibus Academiae Fredericanae Büttowien-
 N. 29. Fauvotius de poena hereticorum etc.
 N. 30. Doederlein de vero usu atque abusu rationis humanae in rebus diuinis
 N. 31. Dem de usu atque abusu rationis etc.
 N. 32. Rector Academiae Lipsiensis Pentecostales ferias etc.
 N. 33. Rector et senatus academicus civibus Academiae Fredericanae Büttowien-
 N. 34. Academiae Fredericanae Büttowienfis Rector et senatus acade-
 micus memoriam resurrectioni Christi etc.
 N. 35. Dem solemnia natalia Domini nostri Jesu Christi etc.
 N. 36. Zachariae Christus $\pi\epsilon\omega\tau\omicron\tau\omicron\kappa\omicron\varsigma\ \epsilon\kappa\ \tau\omega\upsilon\ \rho\epsilon\gamma\eta\upsilon\upsilon$
 N. 37. Rector et senatus academicus Büttowienfis etc.
 N. 38. Zachariae Christus $\pi\epsilon\omega\tau\omicron\tau\omicron\kappa\omicron\varsigma$
 N. 39. Rector et senatus academicus Büttowienfis etc.
 N. 40. Marrius de jurisprudentia diuina ex codice sanctissimo
 N. 41. Becker an Gn. D. Teller nisi negata vera spiritus sancti deitate etc.
 N. 42. Dem an Christus in sua explanatione et ascensione etc.
 N. 43. Chryzander de fundamento explanationis Christi Romini maiestatis
 N. 44. Dem recensio scriptorum eruditorum
 N. 45. Rottboell de vestibus et calceis Israelitarum.
 N. 46. Trendelenburg de Iudaeis etc.
 N. 47. Ministerii quae hincenburg Pastoralis scripturae etc.
 N. 48. Rector vniuersitatis ad solemnia paschalia etc.
 N. 49. Quistorp de ratione modoque quo peccati fomes etc.
 N. 50. Becker creationis vniuersi gloria filio Dei etc.
 N. 51. Quistorp de $\lambda\omicron\gamma\omega\ \text{Pauli}$ (Cor. 1. 5)
 N. 52. Prier de sanctis angelis et apostolorum etc.
 N. 53. Detharding de cura infantum recentium puerorum penes etc.
 N. 54. Martini de non usu iudicii denuntiatorii in Megapoli.

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
BUETZOVIENSIS
RECTOR ET SENATUS ACADEMICUS
CIVIBUS
MEMORIAM RESURRECTIONIS
CHRISTI
PIE CELEBRANDAM
COMMENDANT,
PRAEMISSA BREVI RECENSIONE
FATORUM PRAEDICTIONUM CHRISTI
DE INSTANTE RESURRECTIONE SUA.

BUETZOVII

TYPIS JOHANN. GOTTH. FRITZII, SEREN. PRINC. AUL.
ET ACADEM. TYPOGR.

ACADEMIAE FRIDERICIANAE
BURGOMASTRIS
RECTOR ET SENATUS ACADEMICUS
CIVIBUS
MEMORIAM RESURRECTIONIS
CHRISTI
PNE CILBRANDIA
COMMENDANT
TRADITAM REPR REVISIONE
HISTORIAM PRAEDICATIONUM CHRISTI
DE INSTANTE RESURRECTIONE SUA

ROSTOCK
1770

Esse inter sanctissimi servatoris, CHRISTI, fata maxime memorabilem eius ex morte nostra causa suscepta reditum, dubitari nequit, quem ideo iam vates V. T. praedixerant, ad quorum vaticinia saepius CHRISTUS eiusque apostoli nos ablegant. Quam ob rem etiam ipsius CHRISTI de reditu suo in vitam praedictiones eo maiorem requirunt attentionem, quippe quae nos ipsos de rei huius gravitate rectum iudicium ferre doceant. Vestris itaque meditationibus, Ciues Aestumatissimi, festis his diebus memoriam resurrectionis CHRISTI renouantibus praedictiones has commendabimus, earumque inter hostes discipulosque eius fata ad legitimum earum usum discendum expendenda trademus.

Si temporum seriem sequimur, iam ab initio muneris sui prophetici praedixisse CHRISTUM mortem suam reditumque

in vitam, conspicimus. Jam enim, quum ad primum Paschatis festum, quod in tempus muneris ab ipso administrati incidebat, *Hierosolyman* profectus esset, templum destruere corporis sui permisit hostibus, quod se restauraturum tertio die pollicitus est. Ad resurrectionem corporis sui morte fracti ipsum respicere, dubitare nos non fuit saepius repetita authentica promissi huius interpretatio, neque dubitandum, corpus suum templi nomine eum appellasse, non solum quod in templo erat, sed & quod ablegare voluit signum poscentes evidentissime ius ipsi datum, templi honorem vindicandi a profanatione, confirmans, ad maximum illud miraculum, quod instet in templo hoc praestantiori corporis sui olim edendum. Nolumus verborum explanationi similique adhibito illustrando immorari, quum centies dicta hic tantum repetenda essent. Sed de fatis praedictionis huius obseruamus, I) neminem auditorum eo tempore eam intellexisse, etsi, quod interpretes hic obseruant, CHRISTUM digito corpus suum monstrasse, valde sit probabile, vt intelligerent, se non de templo lapidibus exstructo, sed de corpore, sanctissimo templo diuinae gloriae, loqui. *Judaeos* de templi aedificio eum intellexisse, ipsi responso dato indicant, de quo etiam cogitauisse videntur ipsi JESU discipuli, neque CHRISTUS necessarium duxit, mentem distinctius explicare, quod etiam, si claris verbis resurrectionem praedixisset, neque credidissent *Judaei* praesentia signa poscentes, neque intellexissent discipuli, aliis occupati opinionibus de JESU, quam quae mortis eius cogitationem permittebant. II) Satis tamen profunde penetrasse eam in corda discipulorum, qui adhuc memores eius erant, quum ex morte reuera rediisset CHRISTUS, vnde saepius apud se cogitasse videntur, quid de templo facturus sit CHRISTUS, eiusque destructionem nouamque per miraculum restitutionem expectauisse, simulatque vero in vitam redierat, laeti de sensu praedictionis huius inuento, quae nunquam ex mente eorum exciderat, eius recordati sunt. Forte etiam ipse JESUS hanc praed-

praedictionem ipsis in memoriam reuocauit, quum eos mone-
ret, cuncta haec ipsis praedieta esse a se ante mortem LUC.
XXIV. 44. III) Neque tam facile ex reliquorum *Judaeorum*
mentibus eam effluxisse, vt non saepius eius recordati sint, fa-
cile ex eo colligitur, quod sermone hoc falsi deinde testes ab-
utebantur ad accusandum CHRISTUM, quasi destruere volu-
isset templum MARC. XV. 51-59. MATTH. XXVI. 61. quo
tamen, quum non consentirent in testimonio suo, parum pro-
fecerunt. Satis hinc patet, adhuc de templo lapideo eo tempo-
re cogitasse *Judaeos*, atque intelligere nequiuisse, quid de exitu
mortis, quam tum meditabantur, praedixerat. IV) Hostes CHRI-
STI sermonem hunc CHRISTI maxime blasphemum iudicauisse,
facile eo patet, quod, quum testimonia reliqua mendacia in ac-
cusatione CHRISTI adhibita mox reiicerentur, hoc solum gra-
uius esse videbatur, quam vt pontifex silentium CHRISTI pa-
tienter ferre posset, quam ob rem si testes consentientes habu-
issent, huic in primis, tanquam sermoni blasphemo, inhaesissent.
Quae enim STEPHANO obiiciebant, nimirum ῥήματα βλάσ-
φημα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου, nimirum contra templum,
ACT. VI. 13. ex hoc sermone etiam exsculpere voluisse viden-
tur. Si enim blasphemiae STEPHANO tributae considerantur,
non fuerunt nisi instantis templi καταλύσεως praedictio v. 14.
quae itaque si blasphemia esse in hoc credebatur, certe eandem
causam in CHRISTO inuenisse credendi sunt. V) Neque de-
torisionem praedictio ista effugere potuit, quum templi destru-
ctionem in se non suscepisset CHRISTUS, sed *Judaeis* permi-
sisset, at testes illi referunt sermonem istum non hoc, sed illo
modo, vt taceam additam mentionem templi χειροποιήτου &
ἄλλου ἀχειροποιήτου, atque etsi restitutio templi promissa per
miraculum, si de templo locutus esset CHRISTUS, omnem
blasphemiae maculam abstergere potuisset, haec tamen parum
iuuic eum, quum solus dissensus testium efficeret, ne ob hunc
sermonem damnari mereretur sanctissimus seruator.

enim ipsis visam esse causam ad condemnationem, ipse zelus pontificis, quo ad confutandam eam prouocabat CHRISTUM, probat, si etiam *ἰσὺς μαρτυρίας* significatus pro idoneo testimonio satis esset euietus, quod adhuc tamen factum non esse existimamus. Dissensum vero in testimonio a MATTHAEO & MARCO exprimi, non dubitamus. VI) CHRISTUS falsissimam sermonis sui interpretationem facillime confutandam spreuit, neque eos, qui grauissimum in eo crimen inuenire credebant, responsione dignatur, quum, si mentem suam de hoc sermone distinctius explicare voluisset, non solum non credidissent, sed & nouam blasphemiam in ea inuenire credidissent, & rei per testes nondum satis probatae confessionem se nactos esse arbitrati essent. VII) Abuti adhuc pergebant hostes eodem sermone, quum iam cruci adfixus esset, quod originem suam renouationi memoriae huius sermonis per falsos testes debuisse videtur, neque operae vlli pepercerunt sine dubio pontifex reliquique antisites, vt prouocarent plebem comminatione templi destruendi, quae itaque vaticinium irridebat atque falsitatis exitu argutum referebat, quod vnico interiecto die gloriosissime a CHRISTO est impletum. Primam igitur reditus in vitam praedictionem omnium maxime abusui fuisse obnoxiam, conspicimus, in primis eorum, qui peruerse intelligebant sermones CHRISTI, at simul eandem maximi momenti fuisse discipulis, CHRISTI sermones magis ponderantibus, atque mente sancta tenentibus, donec rite perspicere veritatem eius rectumque sensum gratia diuina didicerant.

Sequitur hanc illa praedictio, quae iterum ad *Judaeos* nonnullos signum aliquod petentes directa est, ex MATTH. XII. 38-40. Rediens similis praedictionis huius occasio nos admonet, CHRISTUM ipsum oppositione hac reditus in vitam erga omnia reliqua a se edita & edenda miracula docuisse, omnium hoc esse maximum, & ad conuincendos homines, ipsum diuinitus missum vere esse MESSIAM, commodissimum. Quum etiam noua

noua semper post vix facta miracula ingentia postularentur si-
 gna, nullum igitur sufficere videretur tam duris mentibus, ad
 maximum semper omnium eos ablegat, quod ipsum contemtu-
 m iri ab iisdem praeuidebat, quam ob rem frustra fieri horum cau-
 sa miracula, quantacunque sint, docet. Sermonem vero hoc re-
 ditum in vitam non solum trium dierum mentione, sed & com-
 paratione cum JONAE in ceti ventre commoratione, eiusque
 ad lucem reditu praedicit. Haud quidem hic commemoratum
 inuenimus, vtrum sermonem hunc melius intellexerint *Judaei*,
 verba autem satis clara sunt, quum *ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς εἶναι*
 vix de alia re, quam de sepultura explicari potuerint, hinc re-
 ditus non esse potuerit nisi reditus in vitam. Quum praeterea
 non inueniamus, CHRISTUM hostibus magis diserte resurrectionem
 suam praedixisse, primam vero praedictionem ob ea, quae
 ante dicta sunt, plane non de reditu in vitam intellexisse videan-
 tur, neque per discipulos, quae de resurrectione sua ipsis pate-
 fecerat, hostibus innotuisse, sit probabile, quippe qui ipsi claris-
 simas has praedictiones haud recte intelligebant, nihilo autem
 minus praedictam resurrectionem post triduum mortis non igno-
 rant hostium principes MATTH. XXVII. 63. probabile est,
 recte eos hunc sermonem intellexisse. Interim saltim infensissi-
 mi eorum, vanam hanc esse iactationem, impudenter sparge-
 bant, atque ne erroris conuincerentur, si vere eiusmodi quid
 accideret, ne discipuli praedictioni huic veritatis speciem con-
 ciliaturi corpus CHRISTI furto auferant, se metuere, aliis per-
 suadebant. Etsi itaque CHRISTO credere noluerint, ingentia
 tamen ab eo patrata miracula timorem aliquem ipsis iniiciebant,
 ne verae fortasse sint illae praedictiones, etsi fraudis eum accu-
 sare mallent, saltim aliis, fraudi cuncta esse adscribenda, persua-
 dere optarent.

Quo magis appropinquabat finis vitae JESU, eo saepius
 clariusque in primis cum discipulis eum de morte ac resurrex-
 tione sua colloquentem audimus, quam ob rem plerasque claris-
simas

* * *

firmasque praedictiones anno ministerii ultimo ab eo datas esse, obseruamus. Inter illas primam inuenimus, quam enunciauit CHRISTUS, post confessionem a PETRO nomine omnium editam, se JESUM pro vero a Deo promisso MESSIA agnoscere, veritatemque huius sententiae a CHRISTO ipso diserte confirmatam, qua non solum passionem mortemque verbis maxime clavis, sed & resurrectionem tertio die secuturam ipsis nuntiat MATTH. XVI. 22. MARC. VIII. 31. LUC. IX. 22. Primam hanc disertam mortis & resurrectionis fuisse praedictionem, colligimus ex verbis a MATTHAEO adhibitis, *Ἀπὸ τότε ἤρξατο*, & ex MARCI assertionem, eum *παρηγορία* tum haec annunciaisse. Ipsam praedictionem iterum non moramur. Quid de resurrectione crediderint discipuli, non memorant scriptores sacri hoc loco, dubium vero non est, eos non intelligere potuisse euidentissima haec verba, quod dubitationes eorum post crebriores eius praedictiones satis luculente commonstrant. Mors violenta simul hic praedicta magis perculisse discipulorum animos videtur, quam ut ad connexam resurrectionem attenderint, quae totam de JESU eiusque regno conceptam spem ipsis adimere videbantur. PETRUS saltim, mortem ipsi imminere, satis diserte negat, quum audeat, timiditatem ipsi obicere, & bono animo eum esse iubet, tale quid non esse metuendum, promittens. Quomodo itaque reditum ex morte credere poterat, si ipsam mortem instare negabat?

Nouam deinde mentionem resurrectionis suae CHRISTUS fecit, quum descenderet cum discipulis tribus, PETRO, JACOBO & JOANNE, de monte, in quo solemniter pro filio summo Dei declaratus erat, discipulosque ea de re tacere iuberet, donec ex morte in vitam rediisset MATTH. XVII. 10. MARC. IX. 9. Satis hic diserte nos docet MARCUS fata praedictionis huius. Non enim eam intelligebant discipuli, sed reliquis omnibus rite intellectis, hic haesitabant (*τὸν λόγον ἐκράτησαν*) & quid resurrectio illa ex morte sibi velit, inter se disquire.

quirebant. Quum clarissima essent verba, atque non plane inaudita complecterentur, satis apertum est, *tam* parum antea ad hanc praedictionem eos attendisse, *quam*, in ea fuisse discipulos opinione, fieri plane non posse, vt satis euidentis notio resurrectionis ex morte hic retineatur, improprie itaque intelligendum esse sermonem CHRISTI. Dubitarunt igitur, atque inter se disquisuerunt, *τί ἐστὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι*, quo sensu ex morte resurrectionem polliceatur. Neque illud est mirandum, quum effati ipsius veritas in dubium ab ipsis non posset vocari, at mortem MESSIAM, quem mox gloriosum regnum suum in terris his esse aperturum confidebant, non decere existimarent, quem nunquam moriturum esse, discipuli aequae ac reliqui *Judaei* putabant. Quibus suppositis, non poterant non in eam ingredi opinionem, reditum ex morte alio eoque improprio sensu esse intelligendum. Quum vero explicationem a CHRISTO petere viderentur, e longinquo quasi expiscari eam tentant, quum de reditu ELIAE ante regnum MESSIAE stabiliendum eum interrogant, atque CHRISTUS, mentem eorum facile perspiciciens, vaticinia de passione & exinanitione sua iis in memoriam reuocat, vt mortis necessitatem doceat, ex qua facile etiam, sensu maxime proprio ex morte reditum esse accipiendum, colligere potuissent. Facile itaque apparet, quam iniquum sit iudicium nonnullorum hostium religionis *Christianae*, & in primis aduersarii *examini testium resurrectionis CHRISTI Sherlockiani*, qui libellum: *The Resurrection of Jesus considered, in answer to the Trial of the Witnesses, by a Moral Philosopher Londini MDCCXLIV.* edidit, quum sermones hos fictos esse ex eo colligit, quod tam clara verba discipuli intelligere non potuerint. Satis enim est apertum ex his similibusque locis, verba satis intellexisse discipulos, etsi proprio sensu accipi ea posse dubitabant, hinc de arcano eorum sensu inueniendo solliciti erant.

Eandem praedictionem repetiit CHRISTUS haud ita multo post, quum cum solis discipulis per *Galilaeam* proficisceretur,

tur, verbis non minus claris, & quae alio quam proprio sensu accipi vix poterant MATTH. XVII. 22. MARC. IX. 30. LUC. IX. 43. qua valde esse contristatos discipulos, docet MATTHAEUS, mortem nimirum cogitantes, quam de CHRISTO ob praedicia de eo concepta credere nunquam posse sibi videbantur, resurrectionem vero ob tristiore hunc nuntium parum attendisse videntur. Reliqui igitur scriptores sacri iterum memorant, non intellectum esse ab ipsis sermonem istum, quod in primis LUCAS pluribus verbis narrat, admirationem & stuporem ingentem expressurus, in quem mortis mentione essent coniecti. Ex quo itaque apparet, quod & aliis argumentis facile potest euinci, *tam* profundas in mentibus eorum egisse radices praedicia, quibus a pueris adsuefacti erant, de fatis MESSIAE in terra splendidissimis, *quam* ipsam tamen ignorantiam istam pudore ipsos confudisse, ut magistrum suum de vero praedictionis sensu interrogare non sint ausi, forte veriti, ne quid distinctius intelligerent de eo, quod audire timebant, vel ne irritarent magistrum, quod PETRI olim inconsiderato sermone factum iam esse recordabantur.

Maxime memorabilis est sermo CHRISTI, quo praesentibus omnium generum hominibus, amicis & inimicis, non multo ante festum Encaeniorum, vel in ipso hoc festo, fata sibi imminencia praedixit JOH. X. 17. in quo certe instantem mortem sequentemque in vitam reditum verbis disertis annuntiat, simulque consilio illud sapienti diuino fieri, atque ad redimendos ab interitu aeterno homines necessarium esse, indicat. Neque potentia sua diuina indignum esse, morte violenta affici, docet, quod non solum mandatum diuinum illud poscat, sed & quod sponte mortem subeat, atque in vitam suam potestatem se habere, ipso reditu ex morte sit demonstraturus. Nihil itaque luculentius eodem tempore inculcat, quam propriae suae potestati etiam reditum in vitam esse tribuendum, ne offenderentur discipuli morte violenta sua, atque ne vicisse hostes crederent,

rent, quum ad mortem rapi posse CHRISTUM saepius iam ex manibus eorum violentis elapsum viderent. Neminem inter auditores fuisse, qui intellexerit hunc sermonem vel saltim attenderit ad illum, credere nos vix sinunt tam clara verba eius, quam ipsa memorabilis CHRISTI potestatis suae in vitam eiusque restitutionem, nec non sponte subeundae pro hominibus mortis commemoratio. Si vero, quod ex nexu iudicari nequit, sermonem hunc audierunt ipsi CHRISTI discipuli, etsi illud probabile ob alias rationes sit, negari certe nequit, vel parum attendisse eos ad sermonem hunc, vel haud intellexisse verba, quae clariora vix esse poterant, vel tam cito iterum eius esse oblitos, ut post paucos menses mors atque resurrectio CHRISTI ipsis adhuc fabulae instar esse videretur.

Quum iterum signum caeleste peterent CHRISTI aduersarii, rursus ad signum JONAE vatis ablegat eos sapientissimus feruator, LUC. XI. 29. Sermonem enim hunc a simili a MATTHAEO narrato & ante commemorato esse diuersum, ipsa rerum a scriptoribus sacris narratarum series diuersa satis luculente probat. Hic vero non aequae diserte commemorationis suae in terra, & reditus ex illa tertio die expectandi mentionem fecisse videtur, ac sermone priori factum. Quod eo minus contradictionis speciem potest praebere, quod vult impudens ille aduersarius resurrectionis CHRISTI, quem ante memorauimus, quum LUCAM & MATTHAEUM in narrationibus suis a se inuicem discedere putat, eo quod MATTHAEUS explicationem signi allegati luculentiorē addit. Non enim iisdem verbis in sermonibus vere diuersis usum esse CHRISTUM, facile credi potest, etsi neque species aliqua adesset contradictionis, si vere eundem CHRISTI sermonem referrent MATTHAEUS & LUCAS, ille aliquanto prolixiorē, hic contractiorē, quum ipsa singularis fati JONAE mentio iam triduum illam in terra commemorationem inuolueret, facile lectoribus post resurrectionem CHRISTI, quum LUCAS scriberet, in mentem reuocandam.

Silentio praeterimus reliqua argumenta vere inepta, quibus fictionis accusare audet sermonem hunc CHRISTO adscriptum scriptor ineptissimus, dudum ab aliis copiosius confutata, quam merebantur.

Appropinquante denique omnium horum vaticiniorum impletione, atque quum CHRISTUS iam in via esset, qua morti *Hierosolymae* ipsum expectanti obuiam iret, ex industria instantia sibi fata distincte iterum atque accurate exponit. Non enim solum mortem certo sibi imminere, sed & proxime instare, nunciat, obuiamque se procedere morti & passioni maximae, ideoque *Hierosolymam* proficisci, neque minus mortem comitantia memorat, proditorem, condemnationem ab ipso *Judaeorum* senatu, irrisionem, flagellationem, ipsumque mortis genus, addit denique laetiores nuntium de reditu suo in vitam breui post sperando MATTH. XX. 18. 19. MARC. X. 32-34. LUC. XVIII. 31-34. Si fata clarissimae huius praedictionis spectamus, MARCUS ante illam meminit, pauentes trementesque magistrum suum secutos esse discipulos, quod interim huic CHRISTI sermone tribuere vix possumus, quod vult S. V. HEUMANNUS ad h. l. qui ideo καὶ v. 32. causam indicare existimat, atque verba omnia hic occurrentia per tempus plus quam perfectum exprimit. Satis enim clarum esse videtur, παραλαβῆν ὀπί τῶν προάγειν & ακολουθεῖν, ex quo apparet, tristitiam eorum sequentium e longinquo CHRISTUM praecessisse eorum collectionem & colloquium CHRISTI cum ipsis de morte & resurrectione sua, neque verbum ἤρξατο huc satis conuenire videtur, si temporis plus quam perfecti notio debet admitti. Jam itaque praegresso sermone, quo saltem persecutionum mentione spes eorum de regno terreno CHRISTI concepta imminuta erat, contristati esse videntur, vel quod sermo iste non tam arte cohaerere videtur cum hoc itinere, sed sermo JOH. XI. relatus, quo LAZARI mortem nuntiauerat discipulis, proxime ante iter hocce praegressus esse, tristitiae huius facilius adhuc ratio potest reddi.

di. Non enim de LAZARI refuscitatione cogitabant discipuli, sed quum mortuum eum esse dixisset magister eorum, addidissetque v. 15. *Abeamus itaque ad illum*, ad mortuos abire non esse nisi mori putabant, quam ob rem THOMAS reliquos alloquitur: *Abeamus cum ipso, ut cum eo moriamur* v. 16. Cum his gestis si proxime connectitur MARC. X. 32. facile moeroris causa inuenitur. CHRISTUS igitur, moerorem eorum quaerendique timiditatem perspiciens, copiosius eos de fati proxime sibi imminentibus instituere consultum duxit, eosque simul reditus sui ex morte post triduum mentione consolari. Tristitia itaque MARCO memorata ad praedictionis huius effectus referenda esse non videtur. Interim neque hoc CHRISTI clarissimo sermone victam esse ignorantiam eorum stupiditatemque ex praediciis ortam, testatur LUCAS, iterum admirationem lectorum mouens verborum cumulatione, nihil horum eos intellexisse, atque rem arcanam ipsis visam esse, neque, quae dicere voluerit magister verbis fati euidentibus, perspicere potuisse eos, adfirmans v. 34. Nullum est dubium, eos sermonem ipsum iterum recte intelligere potuisse, at adeo obuelatam fuisse praediciis erroribusque de regno CHRISTI terreno mentem eorum, ut somnia ipsis viderentur, quae audiebant, sensu valde improprio intelligenda. Saltim dubia, quae vincere non poterant, supererant, ob quae nihil de sermone CHRISTI intelligere sibi videbantur, quod, quae suis de eo conceptis opinionibus contraria erant, quas certissimas existimabant, concoquere non valebant.

Silentio praeterimus obscuriores nonnullas praedictiones, uti JOH. XII. 24. ex qua resurrectionem CHRISTI eo tempore collegisse credi vix possunt discipuli, qui clariore sermones intelligere non potuerant. Pridie diei, quo CHRISTUS ultimam coenam cum discipulis celebrabat, *Bethaniae* ipsis abitum suum nuntiat, etsi mortis disertam non faciat mentionem, quam ob rem THOMAS ignorantiam suam de abitu hoc ingenue fatetur C. XIV. 5. simul vero reditus sui promissione etiam consolatur

eos v. 18. iterumque discessu adfirmato, reditus in vitam nouam spem facit, atque tum solis discipulis apparere se velle, addit. Quin & denuo repetit hanc adfirmationem magisque inculcat, quod difficulter eos illam intelligere, & a mortis cogitatione abhorrere sciebat v. 28. Vtrum de reditu ex morte intellexerint hunc sermonem, non apparet, etsi JUDAS responsione sua indicet, se satis percepisse, aliquo discessurum esse CHRISTUM, & rediturum, sed non iterum in hostium conspectum venturum, at non exprimit, vtrum de abitu per mortem redituque in vitam cogitauerit. Interim quum CHRISTUS nihil JUDAE respondeat, sed in sermone coepto pergat, satis sensisse videtur, hic etiam de regno terreno, quod inter ipsos hostes sit stabiliturus, JUDAM cogitasse, eamque ob causam mentis distinctiorem explicationem quaesiuisse. Moerore interim denuo eos esse afflictos, satis ex CHRISTI sermonibus, quibus a metu & terrore eos dehortatur, & ad gaudium potius adhortatur, apparet v. 27. 28.

Vltimo denique CHRISTI sermone probabiliter post vltimam coenam CHRISTI instituto repetit saepius mortis abitusque ad patrem mentionem C. XV. 13. XVI. 5. ac spem etiam reditus in vitam renouat verbis saltim obscurioribus, cuique attento praedictisque libero facile perspicuis, at discipulis haud claris ob conceptas de regno terreno eius opiniones. Si se breui tempore ab ipsis visum non amplius iri praedicit, mox imminentem mortem innuit, sed si paulo post iterum ab ipsis visum se iri promittit, reditum ex morte indicat v. 16. Quam parum hunc sermonem intellexerint, ipsis eorum disquisitionibus patet v. 17-19. At quae saepius claris verbis praedixerat CHRISTUS, morti se obuam procedere, atque ex morte rediturum esse in vitam die tertio, hic non repetit seruator sanctissimus, ne moerorem auget, quam ob rem tantum imminentem eorum tristitiam ob abitum suum praedicit. Mentem interim eorum iam tum valde fuisse contristatam ob discessum praedictum, quocumque demum modo abitum hunc intellexerint, ex ipso sermone CHRISTI apparet v. 6. 22. Prae-

Praedictionum harum partem exactissime impletam videbant amici & inimici in morte CHRISTI, & hi quidem recordabantur, mortuo eo, vaticinii ipsius de resurrectione sua, at imposturae accusare malebant, quam credere, morte opus fuisse ad officium redemptoris generis humani implendum. Satis itaque mentem huius vaticinii intelligebant hostes MATTH. XXVII. 62. etsi insignia miracula in CHRISTI morte facta, vna cum ingentibus ab ipso viuente patris, nondum duram eorum mentem frangere & confessionem exprimere poterant, non potuisse eum imposturae accusari, scelestissimum potius animum adhuc in recordatione praedictionis huius produunt. Fuisse inter ipsos discipulos CHRISTI nonnullos, qui post mortem eius promissionis de reditu in vitam recordati sint, non docemur; fuisse interim plures, quibus ipsa mortis saepius praedictae impletione oculi nondum erant aperti, vt rite intelligerent, quid per resurrectionem intelligendum sit, quinimmo plures ne quidem recordatos esse illius, facile eo cognoscitur, quod ipsi diu dubitauerunt de resurrectionis CHRISTI veritate, quod fieri non potuisset, si recordati essent, reditum hunc in vitam tertio post mortem die expectandum sibi saepius a CHRISTO esse praedictum, sique rite intellexissent haec CHRISTI vaticinia. Si attente legeris, quae de apparitionibus CHRISTI post resurrectionem narrantur, haud satis mirari poteris, quam difficulter discipuli crediderint testimoniis de vita CHRISTI, ipsumque oculis suis visum pro eo agnouerint, qui reuera erat. Causas huius dubitationis ipse JOANNES C. XX. 9. reddit, quod vaticinia de resurrectione CHRISTI ignorauerint neque rite intellexerint, atque hanc dubitationem victuri CHRISTUS & angeli in memoriam ipsis reuocant, non solum in libris sacris V. T. sed etiam a CHRISTO ipso ante mortem haec esse praedicta LUC. XXIV. 6-8. 25-27. 44-47. multumque valuisse tum praedictiones hasce ad fidem confirmandam discipulorum, facile colligimus ex JOH. II. 22. XX. 8.

Vber-

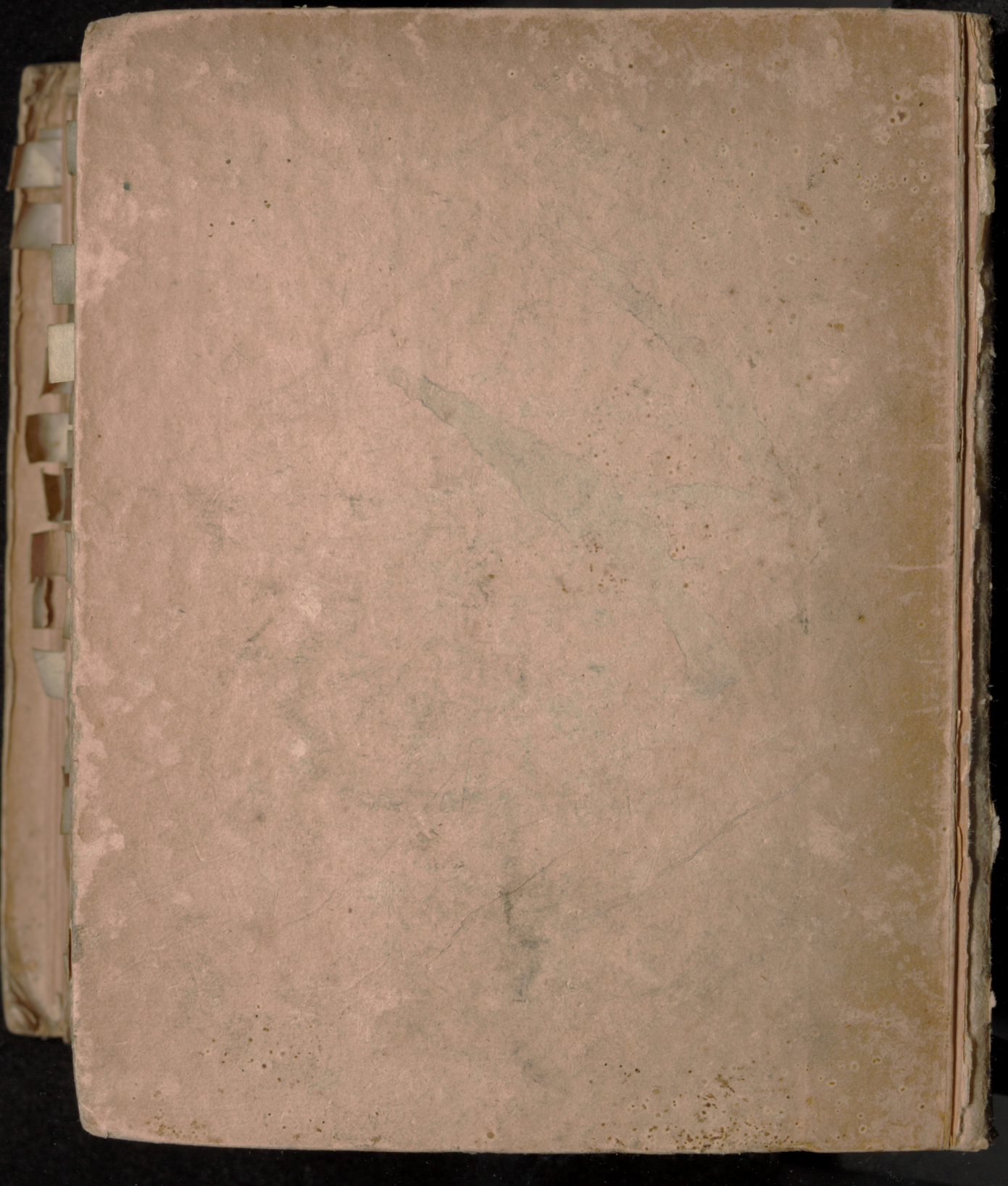
Vherrima hic esset occasio, ex dictis tam vim ingentem praeiudiciorum, quam prudentiam insignem CHRISTI in instituendis infirmis, & fidem, quam apostolorum testimonium de resurrectione CHRISTI meretur, aliaque plura illustrandi, quae vero vberius diducere limites vetant, propriae itaque meditationi Vestrae, Ciues Dilectissimi, relinquenda.

Agnoscite vero ipsi his diebus maximum resurrectionis CHRISTI momentum, discite eam rite meditari. Si qua re CHRISTUS solemniter declaratus est summus filius Dei, si qua re certissime est euictum, plene ex consilio diuino atque prout nostrae salutis sufficiebat, absolutum esse opus nostra causa ab ipso susceptum, glorioso hoc CHRISTI in vitam reditu factum illud esse nouimus. Fugite contemptum omnem redemptoris vestri gloriosi, cuius reditum non ex vaticiniis solum, sed & ipsa eorum impletione cognoscere possumus, hostiumque exemplis terremini. Discipulorum exemplis discite, rite attendere ad sermones eius, quibus vobis non instans sed vere factus gloriosus reditus eius in vitam nuntiatur, fide amplectamini eum vestrum redemptorem in humilitate, eiusque mortem vestram existimatis vitam, fide agnoscatis eum etiam in gloria. In scrutandis libris sacris dies hos consumite, vt animi ardor inspiratus discipulis, quum CHRISTUS ipsis vaticinia explicaret, & mortis resurrectionisque suae necessitatem demonstraret, etiam in animis vestris accendatur, attentique audiatis publicum reditus eius praeconium. Ipse vero animos nostros aperiet, vt intelligamus ea recte, quae ad salutem nostram maximi sunt momenti, atque quae nobis rerum terrenarum amore impletis obscura esse videntur, efficaci hac CHRISTI institutione non solum clara fient, sed & animum mouebunt, ad amplectendum eum fide & amore, qui salutis nostrae opus consummatum reditu hoc ex morte solemnissime confirmauit & obsignauit.

P. P. SUB SIGILLO ACADEMICO
 IPSIS FERIIS PASCHALIBUS MDCCLXIII.

solche verbotene handel, seint straffwürdig, und dem
 unterworfen, dahin sie die Rüge-Männer bringen sollen:
 Verbrechen und fast unzählig andere mehr, so wieder Gots
 und die moralischen Gesetze streiten, so lange solche nicht
 her ärgernuß, und thathandlung aufgebrochen, noch für
 nal Richter gebracht, seind bisshero nicht beachtet, noch
 für sünde gehalten, daher die Bosheit mehr und mehr
 en, so dennoch durch die hülffe Gottes verhütet werden
 dieses Sitten- und moral Gericht, durch Bestellung der
 erumb wird stabiliret werden.

en aber die Rüge-Richter hiebey aller bescheidenheit sich
 en, und unterscheid zumachen, unter schlechten Verbre
 is menschlicher Schwachheit geschiehet, und durch ohnachts
 gangen werden, oder da zugleich Bosheit mit untermen
 e auch aus lauterm Vorsatz, und malitz geschehen, den
 schaden, schimpff und Ungelegenheit zubringen, wiederumb
 rbrechen in conatu nur bestanden, oder zur that und wür
 erschlagen, item ob die verbrechere und beleidiger zur Ver
 neiget, ihre fehler selbst bekennen, und verbitten, oder ob
 pflich wieder glaubhafte anzeige verneinen, ihre böse tha
 ehen gleich in Worten oder Wercken, zuvertheidigen, und
 n sich unternehmen, ob sie Besserung an ihnen zuspüren oder
 e mehrmahls schon, in einem und andern Laster betroffen,
 eret, und keine emendation geachtet, bey diesen und an
 nmmenden umbstenden die Mensur der Bestrafung zuneh
 arnach solche zulindern oder zuschärffen seyn wird;

auch die Verbrechen so beschaffen, daß dieselben zur gefenck
 , und darauff erfolgende Bestrafung solten gedeien, ist dem
 Gericht, oder Fiscali davon bericht abzustatten, und die
 g zugewarten.

der Bestrafung seind auch die Gradus admonitionis, &
 Correctionis, nicht aus der acht zulassen, und solche für
 n zuversuchen, weil dieses moral Gerichte, nicht, wie bey
 nali judicio gebreuchlich, mit Ketten und Bänden, noch
 schwerd geführet wird, wüste aber in Contumaces einige
 nsfura ergehen, so bannum Ecclesiasticum nach sich zöge,
 ist

